

Kleine stappen voor een grote beweging

Vier jaar WEL in Ontwikkeling¹ heeft ons veel geleerd over hoe ontwikkeling écht tot stand komt. Niet via plannen of structureren, maar via mensen die elkaar durven te ontmoeten, luisteren en samen iets nieuws proberen. De vraag die ons steeds leidde: wat WEL?

WEL begon kleinschalig met vier samenwerkingsverbanden verspreid door het land, met één simpele opdracht: breng per samenwerkingsverband minimaal vijf jeugdigen in ontwikkeling. Dit is gaandeweg uitgegroeid tot een landelijke beweging met 116 deelnemende samenwerkingsverbanden. Wat opvalt is niet alleen de schaal, maar vooral de manier waarop verandering is ontstaan, lokaal: van binnenuit, stap voor stap, via de menselijke maat. Als projectgroep ontdekten we dat verandering niet te sturen is, maar wél te begeleiden. Juist door te vertragen, te luisteren en niet te snel naar oplossingen te grijpen, ontstaat ruimte voor echte ontwikkeling.

Van jeugdigen tot beleid: iedereen leert mee

Ouders, jeugdigen en professionals ontdekten samen hoe je in beweging kunt komen als het vastloopt. De opbrengst blijkt uit cijfers en casuïstiek en ook uit het vertrouwen dat tussen mensen en binnen organisaties terugkeerde. Professionals ervaren meer autonomie, verbinding en competentie, dezelfde basisbehoeften die ook bij jeugdigen en ouders centraal staan. Zij geven aan dat ze zich eindelijk gezien voelen en opnieuw perspectief ervaren. Wat we bij jeugdigen, ouders en professionals zien, zien we ook bij de samenwerkingsverbanden en beleidsmakers. Deze parallelle leerprocessen versterken elkaar en maken dat iedereen van elkaars perspectief leert.

Waarderende grondhouding en ontwerpgericht werken

De kracht van WEL zit niet in een model of methode, maar in een houding. In vertragen. In luisteren. In waarderen wat werkt en daarop voortbouwen. Daarmee ontstaat ruimte voor nieuwe verbindingen en maatwerkoplossingen die geen beleidsstuk ooit had kunnen voorschrijven. Terugkijkend lijkt deze manier van werken op ontwerpgericht participatief onderzoek: samen leren door te doen. Niet vooraf bepalen wat de uitkomst moet zijn, maar met elkaar onderzoeken wat nodig is en onderweg bijsturen. Zo ontstaat een beweging waarin leren, reflecteren en ontwikkelen één geheel vormen. In elke regio heeft dit een heel

eigen gezicht, van gesprekken aan de keukentafel of de inzet van een hulphond, tot initiatieven als *leerkracht op de fiets*, *maatwerkklassen* of *onderwijs buiten de schoolmuren*. Deze voorbeelden laten zien dat als mensen samenwerken, creatief durven zijn en elkaar vertrouwen, er oplossingen ontstaan die voortkomen uit ontmoeting, niet uit beleid.

We herkennen de spanning die Hans Vermaak² treffend beschrijft: je kunt niet tegelijk snel, breed en diep veranderen. WEL koos bewust voor lokaal de diepte in, de kleinschalige, betekenisvolle verandering, en liet zien dat juist dát de sleutel is tot duurzame beweging. Door veel kleine stappen samen met elkaar te zetten, op veel verschillende plekken in het land en die vervolgens met elkaar verbinden. Zo ontstaat volume zonder grootschaligheid.

De beweging gaat door

De opbrengst van WEL gaat verder dan de jeugdigen die weer in ontwikkeling kwamen. De echte winst ligt in de nieuwe netwerken en versterkte verbindingen. WEL laat zien dat verandering begint met mensen die uit hun groef durven te stappen.

Veel regio's zetten het werk zelfstandig voort. Er worden eigen WEL-denkers en -doeners gevonden en opgeleid, de waarderende aanpak wordt toegepast in nieuwe trajecten en WEL-werkwijze wordt verankerd in beleid en begrotingen. Daarnaast start in 2026 een vervolgsubsidie gericht op ondersteuning en preventie bij thuiszittende jeugdigen, waarmee de beweging verder kan groeien³.

De WEL-gedachte vormt ook een onderdeel van het wetsvoorstel *Ruimte voor maatwerk*.

Na vier jaar weten we één ding: het kan vaker WEL dan niet.

¹ <https://www.voordejeugdenhetgezin.nl/projecten/wel-in-ontwikkeling>

² <https://transitietijd.nl/reflecties-en-inspiratie-voor-het-werk-de-energietransitie/hans-vermaak-transities-benaderen>

³ Er doen deze subsidie 149 samenwerkingsverbanden mee, maar ook jeugdigen met een schoolinschrijving worden deze keer meegenomen, dus een nog bredere groep dan bij WEL.

Werk
lokaal,
verbind
regionaal!

Reflectie
4 jaar
WEL

Ontdek de
interactieve
praatplaat.

 **WEL in
ontwikkeling**